

verzi so izraz množice, silen krik so plemena, v smrtni borbi se dušečega. Iz njega je bruhnilo vse, kar je čutilo sto in sto ljudi pred njim, kar je tlelo in divjalo v dušah tlačanov. On vidi samo trpljenje naroda, en sam odmev se čuje iz njegovih ust: »Poginemo, preden nam sine svit.« Tiha groza je v njem; ne verjame, da je mogoče obdržati ta izpodkopani breg, preden se zruši. Obup, negacija in pesimizem so Bezručeve značilne poteze. Njegov upor, v kolikor se javlja v njem, je podoben uporu sužnjev, ki se v hipu spuntajo in navalijo v divjem besu na vojake. Vendar tudi nekaj veselih potez ima Peter Bezruč, par kitic lirične nežnosti, izliva mladostnih spominov ljubezni. Vse Bezručovo delo je silno enotno; njegov jezik je trd, odsev črne groze in obupa. Po ti zbirki je pesnik utihnil, sama stoji, edina svoje vrste v češki literaturi.

Prevod teh pesmi je bilo veliko in težko delo. Ni moj namen, da bi kritiziral prevajalca; to je storil drugi in na drugem mestu z večjo natančnostjo in veččnostjo kot bi mogel to storiti jaz. Če kdaj doživimo novo izdajo, bi bilo dobro, da bi imeli pesnika čistejšega pred seboj. A prevajalčevega truda ne smemo in ne moremo podcenjevati, ker je utiral prvo pot in nam podal to zbirko z ozirom na vsebino ravno v pravi čas.¹

France Bevk.

Jugoslavija in njene meje. I. Koroška. Spisal Carantanus. Izdala in založila Pisarna za zasedeno ozemlje v Ljubljani 1919.

Dober spis za splošno informacijo, zlasti veliko statistike. V statistiki je težišče; kdorkoli se bo pečal s študijem koroških razmer v zadnjih desetletjih, vsak bo moral poseči po tej knjižici. Prvi del nas seznanja z zgodovino Koroške, je vestno sestavljen, z uporabo obsežne literature. Drugi del opisuje geografske, etnografske in druge odnose, je tudi vestno sestavljen. Pohvaliti moramo navedbo literature na koncu spisa; ni sicer popolna, a nam omogoči natančnejše poznavanje Koroške. Karta je prav dobra. Brošuro priporočamo; posebno v teh dneh je važna, vsak naj bi se seznanil z njeno vsebino.

V. Š.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani:

Josip Jurčič: Spisi. Uredil dr. Ivan Grafenauer. IV. zvezek: Cvet in sad. Hči mestnega sodnika. Kozlovska sodba v Višnji gori. Dva brata. 1919. Str. 243. Cena nevez. 10 K, vez. 14 K. — Jurčiča izdajata zdaj dve založbi naenkrat. Urednik dr. G. piše: »Besedilo in besedni red sta vseskozi neizpremenjena; pravopis in besedne oblike so se izpremenile, kolikor se je zdelo za ljudsko izdajo nujno potrebno; ločila so danes običajna.« K vsem štirim spisom je dr. G. dodal dve strani opomenj, tiščočih se večidel »Cveta in sada« (literarna usoda, Vesel-Stritar, predelava konca). Po naši sodbi premalo! 10. poglavje n. pr. (Kakó si Šepce prizadeva za ženitev) je sedanjemu rodu neumljivo; tu bi

trebalo pripomniti, da je za siromake to veljalo do leta 1868. Tudi 11. pogl. (javna skušnja v vaški šoli) naj bi pojasnila opomba, da so učili takrat organisti; tudi novo šolstvo se je pričelo z l. 1868., torej prav tedaj, ko je Jurčič pisal ta roman. — Sicer pa ponatis z veseljem pozdravljamo.

D.

Jakob Alešovec: Petelinov Janez. Drugi, popravljeni natis. Priredil J. Volc. Cena nevez. 6'40 K, vez. 8'80 K. Povest je prvič izšla l. 1880. Dr. Grafenauer Alešovca v svoji Kratki zgodovini niti ne omeni; in vendar se nam zdi, da je bil s svojimi spisi velik agitator za našo narodno probujanje; in Petelinov Janez, dasi zelo tendenčen, je vendar važen donesek k naši kulturni zgodovini v letih 1870—1880. Urednik bi bil moral biti bolj dosleden: enkrat čitamo župnišče, drugič farovž; popravilo naj bi se: z grda, z lepa... mesto: z grdo, z lepo... Kaj je »skrak« str. 72? »Da boš videl sedem solncev« (str. 7). — Priporočamo.

D.

Julij Bučar: Slovenski metuljar. Navodilo, kako je loviti, rediti, razpenjati metulje in kako urejevati zbirko. Z morfološkim opisom metulja v vseh preobrazbah.

Knjižica obsega 103 strani in ima 7 poglavij, ki razpravljajo o lovu na metulje, metuljereji, o shranjevanju metuljev, urejevanju zbirk in prometu z metulji. V uvodu je podal pisatelj morfološki popis metulja, ki je sicer točen, a mu manjka v pojasnilo potrebnih slik. Prav zanimivo je popisan lov na metulje; zlasti razni načini lova na ponočnjake, n. pr. lov na luč, lov na vado, lov podnevi, so malokomu znani, zato bo ta popis vsakega ljubitelja narave zanimal. Knjižica je pisana živahno, zato jo je priporočati zlasti dijaštvu, ki ga bo poučila, kako opazovati naravo. Pa tudi vsakdo drugi, ki išče veselja v prosti naravi, bo našel za pravilno opazovanje mnogo spodbude. Ne vemo le, zakaj je napisal pisatelj knjigo v Rudolfovem in ne v Novem mestu.

F. V.

Njiva. Kulturni vestnik. I. letnik. Izdaja Višji kulturni svet v Trstu.

V Trstu je pričel izhajati kulturni tednik z zgornjim naslovom, ki je z ozirom na težki položaj naših bratov na jugu velikega pomena. Zaprti od vseh strani so postali popolnoma osamljeni, navezani sami nase; ustanovili so zato znanstvenoleposlovni tednik, v katerem pišejo naši kulturni delavci, ki bivajo deloma na oni strani demarkacijske črte, ali jih vežejo rodni spomini na jug. V reviji srečujemo že znana imena naših leposlovcev in drugih duševnih delavcev, ki bodo reviji in našim bratom na jugu v čast. Danes naj nam bo ta revija dokaz velike energije in trdne vere v zmagó, ki jo ima naše ljudstvo ob Adriji in hoče dokazati, da je po svoji kulturi enakovredno z velikim italijanskim narodom.

F. B.

Nova založba v Ljubljani je zopet pričela s svojim delom. Izdala je Fr. S. Finžgarjevo igro »Veriga«, v tisku pa se nahajajo sledeče knjige: Izidor Cankar: »S poti«, Franc Jaklič: »Ljudske povesti«, Stanko Majcen: »Kasija« (drama). Poleg tega je pripravljenih za tisk še več drugih knjig, n. pr. Izidorja Cankarja: »Obiski«, prevod Dickensovega »Božičnega večera«,

¹ V novembru l. 1918. se je to-le pripovedovalo o Petru Bezruč: Češki minister — resort nam v hipu ni znan — pozove pesnika, da stopi kot sekcijski načelnik v ministrstvo. Bezruč se brani. Slednjič se vda. Odpelje se v Pražo ter uraduje — pet ur. Sestavil in podpisal je samo eno listino: odstavil je prejšnjega sekcijskega načelnika, ki je zatiral Čeha. Nato se je zopet vrnil v svojo Šlezijo.